

AKEN

Ajaleht noortega töötavatele spetsialistidele,
noortejuhtidele ja aktiivsetele noortele
EESTI NOORTEÜHENDUSTE LIIDU VÄLJAANNE

Aken veebis: aken.enl.ee

Nr 5/2009, november (nr 29)

Varivalimised julgustasid noori küsima

Sellel aastal leidsid Eestis aset kahed kohaliku omavalitsuse valimised. Valimistulemused olid küllaltki sarnased, kuigi valimiste protsess, sihtgrupp ja eesmärk erinesid nii mitmeski aspektis.

Kaisa Üksik
Tartu noortevalikogu

Varivalimised või varimised toimusid 5.–8. oktoobril Tartus ja Tallinnas, mõlemas linnas küllaltki erineval kujul. Päris palju heideti ette kiirustamist, projekti mahuga mittearvestamist ning teatud gruppide väljajätmist.

Ometi oli Tartus valimas käinute arv 1392, mis on märkimisväärne tulemus. Sellise kõrge tulemusega 15 kooli peale, kuhu kuulusid ka erakoolid oma küllaltki tagasihoidliku noorte arvuga, võime rahule jääda. Siiski polnud eesmärgiks projektis osalenute kõrge number ega ka valimistulemused ise.

Projekti tõeline eesmärk mattus tihti meediakärrasse ja jäi tähelepanuta. Kas on sellist projekti üldse vaja? Kas tõesti on vaja Eesti ühiskonnas veelt üht mõjutatavat sihtgruppi, keda poliitikut saaksid kampaania huvides ära kasutada? Ning seda veel koolides, kus on üritatud lapsi selle „jama“ eest kaitsmata? Vastus on jah, on küll. Väga illustreerivalt annab küsimusele vastuse ühe Tartu noore mõtteavaldus kanepi kohta valimispäeval valimiskasti juures. „Kas Rohelised polnud mitte need, kes tahtsid kanepi legaliseerida?“

Pole kindel, kas just selle põhjal kujundati poliitiline eelistus, aga see polegi oluline. Oluline on küsimus ise ja mille baasil see on võrreldud. Mille baasil üldse tehakse oma otsused valimiste ajal? Kas on selleks käimasolev kampaania? Tuttav ja sümpaatne nägu? Poliitikute eelnev töö volikogus?

Kuulnud erinevate inimeste käest nende valimiskäimise kogemusi, pean nentima, et valikuid on tehtud nii eelneva kui veelgi ekstreemsemate näidete põhjal. Seega leian, et kui üks inimene esitab juba noores eas küsimuse kanepi ja selle seotuse kohta

Tulevased valijad varivalimistel Tartus Hugo Treffneri Gümnaasiumis

FOTO: KAISA ÜKSIK

Rohelistega, siis on projekt korda läinud.

Ei ole rumalaid küsimusi

Pole olemas rumalat küsimust, on vaid rumalus, kui jäetakse küsimata. Just seda me üritasimegi projektiga pakkuda – võimalust esitada rumalaid küsimusi ning saada vastuseid. Selleks korraldati debatt nii Tartu kommerts-gümnaasiumis, Tartu Mart Reiniku gümnaasiumis kui

KOMMENTAAR

Aare Ristikivi

HUGO TREFFNERI GÜMNAASII ÜHISKONNAÕPETUSE ÕPETAJA

Ühiskonnaõpetuse üks eesmärke on aktiivse kodaniku kujundamine. Simulatsioon peaks soovitud käitumise (antud juhul siis aktiivse osalemise valimistel) kinnistama paremini kui ükski teine meetod. Seega oli varimiste toetamine igati loomulik. Mul oli hea meel, et organiseerijad panid kokku ka suuremate erakondade lubadusi kajastava materjali – noored analüüsisid seda mõnuga ning oskasid üsna hästi läbi näha ka selle, kui lihtsalt populismiga läbi lüüa püüti. Esimese korra mõju on ehk raske hinnata, kuid lootan, et sarnane projekt jätkub ka tulevikus ning tänastel õpilastel tekib harjumus enne valimisi lubadused luubi alla võtta. Jõudu organiseerijatele!

ka Tartu Miina Härma gümnaasiumis. Veel leidsid aset mitu simulatsiooni Tegusate Eesti Noorte juhatusel ning erinevate noorteühenduste ettekanded, mida korraldatakse koolides edaspidigi. Vastuvõtt neile oli üllatavalt positiivne, sest noortel oli võimalus aktiivselt ise osaleda. Mida varem hakkavad noored ühiskonnas toimuvale mõtlema, seda rohkem saavad nad vastuseid oma küsimustele ja oskavad eristada valimislubadusi reaalsusest.

Seega pole oluline, kas kanepi tõesti on seotud Roheliste programmiga või on tegu kuulujutuga mõne teise erakonna kohta. Oluline on, et mõte sai verbaliseeritud ning huvi tekitatud. Loodetavasti viib see huvi nüüd rohkem uudiseid kuulama või interneti mõne erakonna programmiga tutvuma. Kuskilt peab see sotsiaalne haridus algama ning selleks pole paremat kohta kui kool.

Iga hää on oluline ja vajalik. Noorte hää on oluline ja vajalik. Selleks aga tuleb anda neile võimalus ning loota, et rumalatest küsimustest kujunevad lõpuks teadlikud eelistused ja arvamused.

Varivalimised on selleks korraks läbi, aga kindlasti ei kavatse Tartu Noortevalikogu käed rüpes istuda. Varsti hakkavad ettevalmistused järgmisteks valimisteks. Vaatamata erinevatele projektiga seotud viperustele, oli koolidest saadud tagasiside positiivne, julgustades mitte loobuma ning järgmine kord juba tehtud vigadest õppides paremini tegema.

Projekti korraldasid Eesti Noorteühenduste Liit ja Tartu noortevalikogu. Eesmärk oli noortele alates 14. eluaastast pakkuda võimalus anda oma hää eelistatud kandidaadi poolt kohalike omavalitsuste valimiste eel. Samuti loodeti tõestada, et noorele lähem korda, mis tema ümber toimub.

Toetasid SA Archimedes Euroopa Noored Eesti büroo, Kodanikuühiskonna Sihtkapital, Tartu linnavalitsus, Tallinna spordi- ja noorsooamet ning Tiigrihüppe SA.

ARVAMUS

Jalgpall integreerib rohujuuretasandil

Indrek Schwede ajakirjast JALKA tõdeb, et ajalugu kordub ja oleme olukorras, kus jalgpallist on jälle saanud eestlaste ja venelaste suurim kokkupuutepunkt Tallinnas ja Eestis tervikuna. Loe arvamust jalgpallist ja integratsioonist!

LK 2

ANALÜÜS

Noorsootöö tulemuste hindamine

Marit Kannelmäe-Geerts analüüsib kuidas töötulemuste sõnastamisel kõhutundest edasi liikuda. Abiks on T-Kiti käsiraamat, Noortepass ja Euroopa noorsootöötaja portfoolio.

LK 3

TERVISHOID

Seks on teema!

Helen Kereme räägib lähemalt, mida uut õpiti Soome kolleegidelt seksuaalkasvatuse teemal. Eksperdid Agnes Alvela ja Ande Etti arutlevad, miks seksuaalsusest rääkimine on meie ühiskonnas tabu.

LK 6

RINGREIS

Mis toimub noortekeskustes?

Hiljutisel ringreisil läänest itta osales 44 noorsootöötajat, külastati 25 noortekeskust ja läbiti peaaegu 1000 km. Tõdeti, et uued ehitatavad noortekeskused pole enam keldrikoruse pimedad toad, vaid multifunktsionaalsed ja paljusid tegevusi võimaldavad keskused.

LK 8

Hea Akna lugeja!

Aasta hakkab märkamatu läbi saama ning hoiad käes selle aasta celviimast ajalehte. Aasta lõpp on ikka olnud kokkuvõtete tegemise aeg ning kindlasti teed sinagi kokkuvõtteid oma selle aasta õnnestumistest.

Noorsootöös on tegu olnud väga kireva aastaga, loodan, et oled jõudnud põnevatel koolitustel uusi mõtteid koguda ning leidnud uusi lahendusi noortega koos töötamiseks. Selles ajalehenumbris pakumegi ühe teemana lugeda vahenditest, mis on meile abiks noorsootöö tulemuste hindamisel. Aasta lõpp on parim aeg aasta jooksul tehtu kokku võtta, artiklis pakutud T-Kiti käsiraamat „Õpitegevuse hindamine noorsootöös”, Noortepass ja Euroopa noorsootöötaja portfoolio appi võtta ning oma tegemisi hinnata.

Noorte endi algatusel on samuti toimunud palju põnevaid projekte, näiteks varivalimised, dokfilmitöötoad ja puude istutamise talgud. Teeme neist kokkuvõtte ja loodame, et ehk innustab see teisi uusi algatusi looma. Oluline on silmas pidada, et tegevustel on alati suurem mõju, kui need on korduvad, seega oodatakse projektide jätkumist järgmistel aastatel, et mõju paremini hinnata.

Ajalehe külaliskirjutajaks on sel korral Indrek Schwede spordiajakirjast Jalka. Autor toob oma arvamusloos huvitavaid paralleele, võrreldes aastat 1983 ja tänast päeva, ja räägib integratsiooni võimalikkusest jalgpalli kaasabil. Just 1983. aastal kogunes 8000 inimest Kalevi staadionile, et esimest korda pärast 15 aastast pausi elada kaasa Eesti meeskonna tegemistele N Liidu meistrivõistlustel.

Oleme sel aastal proovinud ajalehes kajastada varasemast enam spordi ja tervishoiu teemat, sest just nende vastu on noorsootöötajad huvi tundnud. Tervishoiu rubriigis suundume sel korral seksuaalhariduse teema juurde. On mõlmapanev lugeda ühe autori arvamus, et kui meie põhjajanaabrid räägivad seksuaalsusest sãrasilmi ning püüavad noorsoole anda edasi positiivset sõnumit, et noored armastaksid enda vaimu ja keha, siis mitmed Eesti koolid ootavad endiselt seksuaalharijatelt hirmujutte suguhaigustest ja soovimatutest lastest.

Kõigest lähemalt aga juba artiklites. Põnevat lugemist ja head kokkuvõtete tegemist oma kordaläinud aastast. Ärge unustage ennast tunnustada ja kiita! Siinkohal ühineb Akna toimetuse õnnitlustega Hiiumaa tüdrukule Reili Randile, kes on selle aasta Hea Eeskuju noortekonkursi võitja.

Aire Nurm
Peatoimetaja
aire@enl.ee

Väljaandja Eesti Noorteühenduste Liit
Estonia pst 3/5, 10143 Tallinn, Eesti
Telefon: 661 6487 GSM: 503 6058/566 221 33
E-post: aken@enl.ee

Ilmub kuus korda aastas.

Peatoimetaja Aire Nurm,
aire@enl.ee

Keeletoimetaja Anu Vane

Rahastajad Haridus- ja Teadusministeerium, Integratsiooni Sihtasutus, SA Archimedes Euroopa Noored Eesti büroo

Trükk Printall
aken.enl.ee

Haridus- ja Teadusministeerium

Jalgpall integreerib rohujuuretasandil

1983. aastal avanes suurepärane võimalus parandada rahvussuhteid aina enam venestunud Tallinnas. Vaid kolm aastat oli möödunud kuulsast Eesti Televisiooni ja Eesti Raadio jalgpallimängust, Propelleri skandaalsest kontserdist ja Kadrioru staadionilt alguse saanud noorterahutusest, mis viis ajaloolise 40 kirjani.

Nendest sündmustest peale hõõgus Tallinna igapäevaelu rutiinse kooriku all pinget, mida toitis keeleline vastasseis. Korraga aga veeres linna miski, mis suutis ühendada ületamatuna tundunud konfrontatsiooni.

13. mail kogunes 8000 inimest Kalevi staadionile, et esimest korda pärast 15 aastast pausi elada kaasa Eesti meeskonna tegemistele N Liidu meistrivõistlustel. Selle enam kui kümne aasta jooksul, kui eestlased tõmbusid üleiluliselt arenilt tagasi, langes jalgpalli renomee mudamadalale. Eesti NSV meistrivõistluste mängud peeti sageli olukorras, kus rööbiti ametliku matšiga käis kergejõustikuradadel ning hüppe- ja kuulitõukesektoris vilgas treeningtegevus. Paljudel mängudel võis publikut lugeda kahe käe sõrmedel. Ja nüüd korraga 8000 inimest tribüünil! Kusjuures tegemist oli N Liidu II liiga ühe tsooniga.

Mängiti N Liidu ja Eesti NSV hümne ning meie KSMK (Kõrgema Spordimeisterlikkuse Kool) asus jõudu katsuma Murmanskis Severiga. Esmakordselt sai suur osa pealtvaatajast vahetult kaasa elada jalgpallile, sest teleri vahendusel on eestlased alati olnud mihklid vutti vaatama. Eestlaste kõrval olid kohad sisse võtnud ka keelevaenlased venelased. Väljakul aga jooksid valdavalt eestlased. Kalevi staadion kujunes kohaks, kus nii eestlased kui venelased olid ühtäkki ühel meelel – nad toetasid sama meeskonda, rõõmustasid selle edu üle ja

Indrek Schwede
Jalka peatoimetaja

kurvastasid kaotuste korral.

Üksmeele põhjus oli okupatsiooni tingimustes habras. Eestlastele oli oluline, et meeskond koosneks lõviosas rahvuskaslastest, venelastele oli aga oluline, et linnal oleks oma *futbolnaja komanda*. Sest kuidas saab üks linn olla enesest lugupidav, kui tal puudub N Liidu meistrivõistlustel osalev vutisats – meistrite meeskond, nagu oli vene keeles kombeks öelda. Venelastel oli suhteliselt ükskõik, mis rahvusest on mängijad, sest nende loogika järgi olid kõik nõukogude inimesed. Seega püsis tribüünil valitsev üksmeel mõneti vildakatel alustel – aga ta püsis ja tunda oli isegi mõningat solidaarsust.

Muidugi tehti tribüünidel ka poliitikat. Eestlastest tudengid puhusid pasunast rahvuslikke laulujuppe ja osa neist sattus venelastest miilitsate püsiva tähelepanu subjektiks. Osa viidi vägisi minema ja sõidutati jaoskonda. Venemeelne miilits oli rahvuslikult meelestatud eestlastega karmim kui Eesti politseinikud pronksiõõl märatsenutega.

Nõukogude ühiskonnale omast rahvuspoliitikat sai peagi tunda ka KSMK, mis hakkas tasapisi, kuid seda järjekindlamalt venestuma. Noored eestlased vajanuks kogemuste ja oskuste hankimiseks aega, aga meeskonna sõjaväelise taustaga juhtkond tahtis tulemusi. Eestlasest pealtvaatajad hakka-

sid tribüünilt kaduma. Venelaste omavahelist madinat – ja sealjuures tunduvalt kõrgemast klassisist – sai vaadata ka telerist. Vaid napp aastake kestiski see eestlaste ja venelaste õhkõrn, kuid tähelepanuväärne küünamukitunne Tallinnas.

Jalgpall ühendab jälle

Nüüd oleme olukorras, kus jalgpallist on jälle saanud eestlaste ja venelaste suurim kokkupuutepunkt Tallinnas ja Eestis tervikuna. Oma igapäevaelus elame teineteisest mööda, aga just jalgpall on see valdkond, kus omavaheline läbikäimine on vältimatu.

Venelastele on *futbol* alati oluline olnud, eestlastele on spordialadest esikohale tõusnud viimase paarikümne aasta jooksul. Nii eestlaste kui venelaste poiste (ja tüdrukute) paremik tormleb just jalgpalliklubide uste taga. Klubi- de tasandil minnakse omavahel aastast aastasse rinnutsi. Noortekoondistes tõmmatakse aga ühiselt selga sinine särk ja viimastel aastatel levinud kombe kohaselt kuulatakse hümni üksteisel õlgadest kinni hoides.

Eesti Jalgpalli Liit on olnud vahetult parim integratsioonipoliitika elluviija Eestis. Järjekindlalt on nõutud kõigi vanuseklassi koondistlastelt riigikeele oskust. Sisuliselt kõik koondistlased suudavad eesti keeles suhelda ja intervjuusid anda. Ja osa venelastest koondistlasti laulab mängu eel lausa Eesti hümnit! Piltlikult öeldes on see ju terve meie riigi ja integratsioonipoliitika eesmärk – et kohalikud venelased laulaksid Eesti hümnit. Ei saa öelda, et jalgpall oleks selle eesmärgini jõudnud, kuid ta on jõudnud kõige kaugemale.

Jalgpall annab noorele muula- sele võimaluse varakult eestlastega kokku puutuda. Seejuures õpetab mäng teise kultuuritaustaga inimeste vastu toime tulema ka mänguväljakul paratamatult ettetulevates konfliktolukorda-

des. Mäng, milles sageli väljendub rahvuslik temperament ja omapära, näitab ka inimeste ühisjooni kõneldavast keelest sõltumatult.

Muidugi pole jalgpallis kõik ilus ja palju sõltub üleüldisest õhkkonnast riigis. Nagu arenenud riikides iseloomulik, üritavad spordis ja eriti jalgpallis läbi lüüa just sissesõitnud ja nende järglased. See on nende tee ühiskonnas läbi lüüa ja tagada endale tugevam majanduslik jalgealune. Eestis on muulaste osakaal ebanormaalselt suur ja kõrvalasuv Venemaa kihutab rahvuskaslasti üles Eesti riigi vastu.

Kui Eesti riik läheb keele- ja kodakondsuspoliitikas pideva järeleandmise teed, devalveerib see nii sinist passi kui ka eesti keele oskuse nõuet. Juba praegu valitseb Eestis hiiliv kakskeelsus, millest ajakirjandus aina veenvamaid ja grotesksemaid näiteid toob. Paraku on ka jalgpalliliit osa oma trükistest (ja just noortele, kes peaksid ju koolist saama eesti keele oskuse!) välja andnud vene keeles. See kõik töötab vastu integratsioonile ja viib meid aeglaselt, kuid järjekindlalt tagasi aastatesse, millest oli juttu artikli alguses.

Kummaline küll, aga jalgpallil on tänases Eestis võtmeroll selles, kuidas kulgeb integratsioon. Sest jalgpall tähendab sadadele ja tuhandetele eesti ja muulaste peredele igapäevaelu.

Jalgpall ühendab eri rahvustest noori ja nende vanemaidki. Kui jalgpall suudab hoida keelenõuet ja venelased hakkavad Eesti hümnit laulma, on rohujuuretasandil saavutatud parim! Ja sel tasandil isikliku kogemuse saanud inimesed hakkavad kunagi juhtima meie elu ning teevad seadusandjate, firmajuhtide ja tavaliste kodanikena selliseid valikuid, mis säilitavad Eesti näo sel tõmbetuulepealse maalapil ja muutavas maailmas.

AKEN

Aken veebis: aken.enl.ee

Ajalehte Aken saab ka tellida!
aken@enl.ee

Noorsootöö hindamine - kas see on tõepoolest võimalik?

Kuidas enda töötulemuste sõnastamisel kõhutundest paar pikka sammu edasi astuda? Siin on abiks T-Kiti käsiraamat „Õpitegevuse hindamine noorsootöös”, Noortepass ja Euroopa noorsootöötaja portfoolio.

Marit Kannelmäe-Geerts

Noortepoliitika koordinaator
SA Archimedes Euroopa Noored
Eesti büroo

Viimasel ajal olen töö tõttu sattunud aruteludesse, kus on olulisel kohal noorsootöö ning õppimine ja selle väärtustamine nii noore, noorsootöötaja, töandja kui ka ühiskonna silmis laiemalt. Sama teema pakub juba mitu aastat kõneainet töögruppides, koolitustel, seminaridel, konverentsidel, poliitikadokumentides, artiklites ja ka noorsootöös nii Eestis kui ka Euroopas.

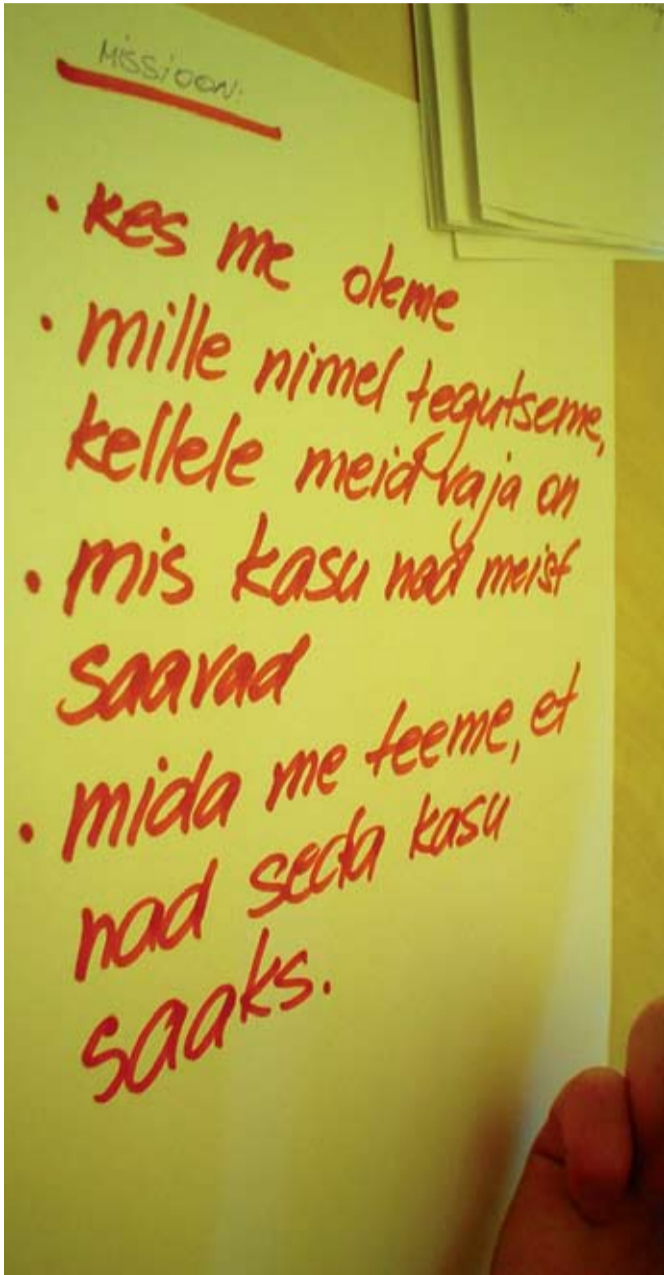
Mitteformaalset õppimist on hakatud tunnustama ja väärtustama ning see on nii Euroopa noortepoliitikas kui ka mitmes Eesti noorsootöölalases dokumendis toonud kaasa noorsootöötaja rolli ümbermõtestamise. Aastatepikkuse arengu tulemusena räägitakse aina enam noorsootöö kvaliteedist, mõjust ja tulemustest. Noorsootöötaja ei ole enam pelgalt vaba aja sisustaja ja noorte tänavalt emale hoidja, vaid professionaal, kelle loodud keskkonnas peaks toimuma täisväärtuslik õppeprotsess.

Enamik noorsootöötajatest kinnitab samuti, et nende organisatsiooni või asutuse tegevused pakuvad noortele õpikogemust. „Muidugi noored õpivad – iga päev ma näen ja tunnen, kuidas nad midagi uut on õppinud,” ütlevad noorsootöötajad. Samas ei ole konkreetsemaid näiteid sugugi lihtne leida. Nii polegi imestada, et nooredki ei oska õpitut rääkida pikemalt kui vaid kinnitada, et midagi nad noorsootööst tõesti said.

Kui noorsootöötaja ka ise oma töö tulemust hindab ning noortega tegevusi analüüsib, saavad need selgemaks ja reaalsemaks. Tulemuste sõnastamine kõrvalseisjale muutub lihtsamaks – nii noortele kui ka noorsootöötajale endale.

T-Kiti käsiraamat põhjendab, milleks üldse hinnata

Noorsootöös õpitu on vaja selgemalt välja tuua ühest küljest selleks, et noorsootöö kutset väärtustada, ning teisest küljest on see äärmiselt

Ka noorsootöö tulemuste hindamise protsessis tekib palju küsimusi.

FOTO: ENL

oluline noore edaspidises elus – nii tööl kui koolis. VÕTA (Varasemate Õpingute ja Töökogemuse Arvestamise) süsteem ülikoolides on avatud mitteformaalsetele õpikogemustele, aga vaid sellisel juhul, kui inimene oskab seda ise väärtustada ja põhjendada, miks omandatud oskus, teadmine või pädevus on oluline. Personalitöötajadki toovad välja, et noortel on tihti puudu just enese- ja oma pädevuste analüüsi oskusest.

Euroopa Nõukogu T-Kiti käsiraamat „Õpitegevuse hindamine noorsootöös” põhjendab, miks ei piisa noorsootöös tavalisest loomulikust hindamisest, mida iga päev mõttes teeme. Omaette hindame end kõik, aga igaüks isemoodi. Kui töötame koos teiste inimestega, peame kokku leppima, kuidas, millal ja mida tahame hinnata. Läbimõtlemine muudab hindamise teadlikuks, selgesõnaliseks, reflektiivseks ja organiseerituks.

Uku Visnapuu toob T-Kiti tutvustavas artiklis välja põhjenduse, miks hindamine on oluline: „Noorsootöö maine on tõusuteel. Kompetentselt hindavate noorsootöötajate ringi laienemine aitab sellele

hoogu juurde anda ja lähteandmeid koguda, millele tuginedes endale pai teha.” T-Kiti võlu seisneb selles, et seda on lihtne kasutada – saada selgust nii teoorias kui praktikas. T-Kiti käsiraamatuid uuri lähemalt www.mitteformaalne.ee (Õppematerjalid – Väärt väljaanded).

Mitteformaalse õppimise kontekstis hinnatakse sageli õpiotses omandatud pädevusi. Tegevuste käigus õpitu analüüsi tulemusena sõnastatakse, kuidas on muutunud teadmised, oskused, hoiakud, võimed ja väärtushinnangud. Üldmainitud T-Kit toob välja, et mitteformaalses õppimises mõistetakse pädevusi kui oskusi teha midagi mingis teatud kontekstis. Järelikult analüüsib pädevuse põhjal hindamine õppeprotsessi asjakohasust, olulisust ja väärtust selle sotsiaalses kontekstis. Selline hindamine püüab vastata küsimusele, milline on lõpuks õpetegevuse väärtus meie sotsiaalses kontekstis.

Pädevustepõhine hindamine arvestab inimest kui tervikut

Euroopa elukestva õppe strateegia raames on loodud raa-

mistik võtmepädevusest kaardistamiseks teadmisi, oskusi ja hoiakuid, millega tänapäeva maailmas hästi hakkama saada. Võtmepädevused aitavad õpikogemust asjalikumalt ja süsteemsemalt kirja panna ning muuta noorsootöös pakutav täisväärtuslikumaks õppetunniks. Pädevustepõhised lähenemised kasutavad ka paljud riiklikud mitteformaalses õppimise tunnustamise raamistikud.

Sabine Seidel Hannoveri ülikoolist peab vajalikuks minna õppimise hindamisel üle süsteemile, mis keskendub vähem kvalifikatsioonile ja rohkem pädevustele, kuna inimeste haridustee on muutunud. Koolis õpitud teadmised ja oskused ei kehti kogu elu, tööelu on muutlikum ja nõuab eneseanalüüsi ning enda kui õppija tundmist. Pädevustepõhine lähenemine annab võimaluse arvestada inimese kui tervikuga, erinevate õppimisstiilide ja järjepideva õppimisega. Kuid ka selle süsteemiga koos käib vajadus õpitulemusi analüüsida, kirjeldada, võrrelda ja tunnustada.

Euroopa tasandil on mitteformaalses õppes omandatud pädevuste kirjeldamiseks ja tunnustamiseks hetkel kaks konkreetset töövahendit.

Noortepass aitab pädevustepõhiselt hinnata

Noortepass (ing *Youthpass*) on programmi „Euroopa Noored” viis kirjeldada ja näidata noorteprojektides osalemise kaudu õpitut nii osalejatele endile kui ka projektist väljaspool seisvatele inimestele. Sellisena on noortepass esimene üleeuroopaline mitteformaalse õppimise tulemuste tunnustamise vahend, mis ühtlasi loob seosed elukestva õppe ja teiste haridusvaldkondadega.

Noortepassis on õpitulemuste kirjeldamise aluseks võtmepädevused ehk raamistik, millele saab paigutada inimese elu kestel aset leidva õppimise tulemused. See raamistik koosneb kaheksast võtmepädevusest: suhtlus emakeeles; suhtlus võõrkeeltes; matemaatika-pädevus ning teadmised teaduse ja tehnoloogia alustest; infotehnoloogiline pädevus; õppimisoskus; isiklik, kultuuriridevaheline, sotsiaalne ja kodanikupädevus; algatusvõime ja ettevõtlikkus ning kultuurirideadlikkus ja kultuuriline eneseväljendus.

Kõik võtmepädevused on võrdselt olulised. Neis on

ka kattuvaid ja üksteisega seotud aspekte, näiteks läbib terve rida teemasid kogu raamistikku: kriitiline mõtlemine, loovuse rakendamine, algatusvõime, probleemide lahendamine, riskide hindamine jms on olulised kõigi kaheksa võtmepädevuse puhul. Võtmepädevused toetavad inimese eneseteostust, sotsiaalset ühtekuuluvust, kodanikuaktiivsust ja tööalast konkurentsivõimet. Seetõttu on seda raamistikku kasutatud ka teistes noorsootöölalastes tegevustes, mitte ainult programmis „Euroopa Noored”. Noortepassi kohta saab täpsemat infot euroopa.noored.ee/noortepass või www.youthpass.eu.

Võimalusi lisandub Eestiski

Euroopa Nõukogu koostöös paljude ekspertidega (sh Euroopa Komisjon ja Euroopa Noortefoorum) on välja töötanud **Euroopa portfoolio noorsootöötajatele ja noorteuhtudele**. Põhjalikult läbi mõeldud ja erinevate maade noorsootöötajate testitud portfoolio pakub raamistikku, mille abil on hea läbi mõelda noorsootöös vajalikud oskused, teadmised ja hoiakud, kirjeldada nende taset ning identifitseerida valdkonnad, milles ennast veel täiendada. Portfoolioga on võimalik internetis tutvuda nii inglise kui saksa keeles: www.coe.int/t/dg4/youth/Source/Resources/Portfolio/Portfolio_en.pdf.

Ka Eesti noorsootöösse on ESFi programmi „Noorsootöö kvaliteedi arendamine” raames lisandumas võimalusi, kuidas oma tööd ja noorte õpikogemust analüüsida ning hinnata. Käimas on mitteformaalse õppimise analüüsimise ja tunnustamise instrumendi loomine, noorsootöö kvaliteedi hindamise ja seiresüsteemi väljatöötamine. Noorsootöötajatele toimub veel sel aastal koolitus „Analüüs noorsootöös”, kus samuti noorsootöös õpitu analüüsimit ja hindamist käsitletakse. Kutse leiata www.mitteformaalne.ee.

Soovitame igal noorsootöötajal võtta kätte T-Kiti käsiraamat, mõelda oma töö peale ja leida head töövahendid, kuidas selgemalt oma töö ja noorte õppimise vahel seoseid leida ning sõnastada.

Artikkel on inspireeritud 2009. aasta mais toimunud programmi „Euroopa Noored” seminarist „Let’s Youth-pass it on for all!”, mille korraldajaks oli SALTO kaasatuse ressurssikeskus (<http://www.salto-youth.net>).

Noorteprojektidele ligi 2,2 miljonit

Euroopa Liidu noorte kodaniku- haridusprogrammist sai neljandas taotlusvoorus toetust 17 Eesti noorteprojekti.

Programmi „Euroopa Noored” raames toetati kolme rahvusvahelist noortevahetust, mis annavad Eesti ja teiste riikide noortele võimaluse ühistegevuse käigus olulisi teemasid käsitleda ning üksteise kultuurilisi samasusi ja erinevusi tundma õppida. Näiteks korraldab Võru Kreutzwaldi gümnaasiumi projektigrupp noortevahetuse „Reach High”, mille käigus arutavad Eesti ja Inglismaa noored võimalusi, kuidas leida oma idee teostamiseks rahalisi ressursse. Noortevalguste alaprogrammis, mis seab keskmise noorte tegevused oma kogukonna heaks, toetati Roheliste Uuendajate kohalikku noortevalgust „Lihtsad rohelised uuendused”, millega propageeritakse keskkonnanõuet. Noored teevad tuntuks Eesti inimestega intervjuud, kus need selgitavad keskkonna säästmise viise ja vajadust. Videosid levitatakse internetis.

Euroopa vabatahtliku teenistuse raames tuleb Eestisse kolm vabatahtlikku Belgias, Itaalias ja Prantsusmaal, kes asuvad tegutseda Eesti noorteorganisatsioonides ning sotsiaal- ja noortekeskustes. Kaheksa Eesti noort lähevad aga vabatahtlikuna töötama noorteorganisatsioonidesse või keskustesse Gruusias, Venemaal, Moldovas, Kreekas, Armeenias ja Itaalias.

Noorsootöötajate rahvusvahelise koostöö arendamise suunatud alaprogrammi toel korraldab NGO Islander järgmise aasta jaanuaris Kuressaare Euroopa noorsootöötajate (sh Saaremaa) koolituse „Activating the Inactive Young Person”, kus arutatakse, kuidas kaasata noorsootöösse mitteaktiivsed ja töötuid noori.

Noorteseminaride alaprogrammis, mis võimaldab arendada noorte ja otsustajate dialoogi, toetati kaht projekti. Näiteks Tartumaa noortekogu aitab kohaliku noorteseminariga „Sa ei ole hüpinknukk, liiguta ise nuppe” kaasa kohalike noortevõimkude loomisele Tartu maakonna valdades ja linnades.

Väärtuste õpitoad tulevad taas

Meie igapäevaseid valikuid suunavad erinevad väärtused ja tõekspidamised, millele tuginedes teeme tähtsaid otsuseid ja suhtleme inimestega. Väärtused muutuvad ajas: mida aktiivsem on meid ümbritsev selleteemaline diskussioon, seda enam oleme teadlikud elu suunavatest väärtustest.

Väärtuste õpitu püüab anda vastuse kahele põhiküsimusele: kuidas luua positiivne keskkond väärtuste kujunemisele ja aidata noortel enam mõelda oma väärtustele? Õpitoas tutvustatakse ka „Euroopa noorte” väärtuste kogumikku. See on praktiline tööriist väärtuste käsitlemiseks noortega ning sisaldab arutlenu ärgitavaid filme, muusikat, mängu ja mõttetööri. Iga osaleja saab koolituse lõpus endale isikliku väärtuste kogumiku ning seda toetava meetodite kogu koos konkreetsete harjutuste ning viidetega.

Õpitubadesse oodatakse nii õpetajaid, huvijuhte, noorsootöötajaid kui ka noorteuhte ehk kõiki, kes noori juhendavad. **Õpituba toimub 10. detsembril Uuemõisas, Läänemaal. Lisainfo: <http://euroopa.noored.ee/node/2732>.**

Noorsootöö arenguseminarid

ESFi programmi „Noorsootöö kvaliteedi arendamine” toel toimub tänävu Tallinnas veel kaks seminari. **26. novembri seminaril** „Keskonnasõbralik mõtteviis noorsootöös” esineb ettekandega teiste seas Fred Jüssi ning 4. detsembri seminaril „Noorte sünnapärate eelduste toetamine noorsootöös” Mare Pork (vt lk 5). Huvilised on oodatud. Täpsem info lähiajal www.mitteformaalne.ee

„Tähed särama” konkursi taotlused

Esita oma hea idee „Tähed särama” konkursi sügisesse vooru, mida viib läbi Swedbanki noortepank NPNK. Taotlusi saab esitada kuni 30. novembrini ning võitjad kuulutatakse välja detsembrikuu jooksul.

Swedbanki jaepanganduse tegevdirektori Aet Altroffi sõnul otsitakse majanduslikult keerukamatel aegadel võimalusi oma ideid ellu viia ning kindlasti on „Tähed särama” konkursis hea võimalus toetuse saamiseks. „Osalemine on imelihtne – idee kirja ja panga poole teele. Meie teemade osas piiranguid ei sea, seega on oodatud igasugused mõtted, mis aitavad edendada noorte elu,” rääkis Altroff.

Taotlusi saavad esitada nii era- kui juriidilised isikud veebilehel www.npnk.ee

Projektide eelhindamise viivad läbi maailma suurima tudengiorganisatsiooni AIESECI esindajad ja põhihindamise komisjon. „Tähed särama” kevadisse vooru laekus üle 150 projekti. Nendest valiti välja 13, kelle vahel läks jagamisele 325 000 krooni.

Toetusprogramm „Tähed särama” toimub tänävu juba üheksandat aastat. Selle pikaajalise heategevusprogrammi jaoks soovib Swedbank kanda suurele ettevõttele kohaselt sotsiaalset vastutust.

„Tähed särama” konkursi täpsed tingimused leiata www.npnk.ee/ts2009/tingimused.php

Koolitus „Peeglid noorsootöös – analüüs ja mõju hindamine”

Head noorsootöötajad, noortega tegelevad spetsialistid, noorte- ja huvijuhid ning noortevaldkonna huvilised! Koolitusel arutleme, kuidas oma tegevuse tulemuslikkust noorsootöös tõsta — nii iseenda, noorte kui ka kogukonna silmis.

Koolitus hõlmab kolme koolituspäeva: esimesed kaks päeva toimuvad 10.–11. detsembril Waide motellis Elva lähedal, kolmas päev toimub 29. jaanuaril (koht täpsustumisel).

Koolitus koosneb kolmest osast.

1. Peegelsaal – ülevaade analüüsi ja mõju hindamise põhimõtetest ning meetoditest (10.–11. detsember 2009);

2. Taskupeegel – koduse tööna kahe koolitussessiooni vahel õpitu rakendamine.

3. Völupeegel – koduse töö hindamine ja selle põhjal individuaalse analüüsistili väljatöötamine (29. jaanuar 2010). Koolitajad on Elina Kivinukk ja Toomas Roolaid. Koolitusel osalemiseks on vajalik saata täidetud kandideerimisavaldus aadressile helle.kanep@archimedes.ee. Avalduse vorm: euroopa.noored.ee/node/2725

Koolitusele kandideerimine lõpeb 27.11.2009.

Noored kakskeelsel inimõiguste koolitusel 2007. aatstal: „Inimõigused meie elus ja noorsootöös”.
FOTO: EUROOPA NOORED

Sallimine kui suur väärtus

„Te ei saa viisat 90 päevaks, maksimaalselt 30 päevaks saate taotleda!” Istusin Brasiilia saatkonna viisaosakonna töötaja ees nii jõuetult ja jahmunult, et olukord ei tundunud esimese hetkega isegi mitte katastroofiline, pigem kuidagi ebareaalne.

Ena Mets
Programmi „Euroopa Noored” koolitaja

Järgmisel hetkel jõudis öeldu kohale – mulle ei taheta anda 90päevast turistiviisat Brasiiliasse, kus olen terve 2006. aasta vabatahtlikku tööd teinud ning tunnen end tõeliselt koduselt. Mulle ei taheta anda viisat, sest olen seal eelmisel aastal juba 90 päeva viibinud. Lootus realiseerida lapsepõlveunistus, mida viimased pool aastat olin hellitanud, kukkus kokku. Kuus kuud olin lugenud päevi hetkeni, millal saan minna ning lõpuks ometi tööd kõrvale jätta ja kirjutada. Ma ei tunne end Brasiilias välismaalasena, ma tunnen end seal kui kodus. See on minu kodu!

Meeleheide. Jõuetus. Unest ärkamine. Viha. Ühe pisike hetkega taipasin, et see kõik toimub minuga, et see ei ole kellegi pseudoprobleem. Mõistsin, et inimesed on endale loonud maailma, kus peaaegu kellelgi pole hea. Nad on tekitanud piiri, millel on keelumärgid kõigile, kes pole selles piirkonnas sündinud. Ma ei saa süsteemi vastu.

Olen sunnitud tegutsema maailmas, mille on loonud

inimesed, kes ei näe kaugele oma privileegidest ja kel pole unistusi. Vihkasin sel päeval inimesi. Vihkasin maailma, mis ei lubanud mul end määratleda nii, nagu ma end tundsin – ennast määratleda sellena, kellena end tundsin ning kellena olla tundus loomulik ja loomupärane. Vihkasin maailma, mille inimesed endale ja mulle on loonud. Kellel on õigus öelda, et ma ei tohi võrdselt Eestiga kodus pidada Brasiiliat? Lihtsalt seepärast, et ma pole seal sündinud? Et mul pole nende passi? Et ma pole seal elanud suuremat osa oma elust?

Sallimatus teistsuguse vastu

Tegelikult olen ma eliit. Saan piiride olemasolu omal nahal tunda vaid kogemata. Aga isegi see juhuslik mõistmi-

Kui räägime inimõigustest noorsootöös, ei tähenda see, et noorsootöötaja peaks noorele lihtsalt tema õigusi õpetama, vaid eelkõige seda, et noorsootöötajal on suur roll teatud väärtuste kandmisel nooreni.

ne tekitas minus nii suure vihkamise maailma vastu, et terveks päevaks polnud mul teistest sooja ega külma.

Eliit olen ma seetõttu, et üldiselt on mu valikud ja enesemääratlus veel piisavalt „normaalse” ligidal, et seda aktsepteeritaks. Takistus tekkis natuke teisel tasandil kui igapäevaelu. Küll aga on Eesti ühiskonnas väga palju „nor-

maalsest” kõrvalekaldeid, mida veel ei sallita. Meil on väga palju tabusid ja üldlevinud eelarvamusi, mis toetavad suure hulga inimeste osalist tõrjutust ühiskonnast, süvendades nii sallimatust, inimväärust, ebavõrdsust, diskrimineerimist, vabaduse piiramist, austuse puudumist teise (erineva) vastu ja ebaõiglust. Nõnda toetavad ja külvavad meil valitsevad mõtlemismustrid inimõiguste antiväärtusi ehk kõike vastu pidist sellele, mille eest inimõigused seisavad.

Noor, kujunemisejärgus inimene peab eneseotsingul ja valikutes iga päev selliste piiride vastu pörkuma, kui järjepidevalt avastab, et ümbrus ei aktsepteeri ega salli seda, kellena ta ise end määratleb, või isegi seda, kes ta on (nt tumeda nahaga, erinevat pä-

üritavad tänavailt eemale hoida, et nad vähemalt lollusi ei teeks. Sest lollusi teeb (loe: ümbritseva suhtes vaenulikult tegutseb) inimene, kes ei hooli ümbritsevast, kelles pole kasvatatud või kelles on maha surutud ümbritsevasse armastuse, hoolimise ja sallimisega suhtumine. Kui inimene „ei tohi” olla teisest rahvusest või kultuurist, teise nahavärviga, teistsuguste uskumuste või seksuaalse orientatsiooniga ning peab enda identiteeti pidevalt alla suruma, võib see olla põhjuseks, miks noor läheb „halvale teele”.

Sallimine kui suur väärtus

Noorsootöö peaks tegelema noorega formaalharidussüsteemist väljaspool ning toetama noore arengut täisväärtuslikuks inimeseks ja kodanikuks kasvamisel väljaspool kooliseinu. Seega on noorsootöötajal suur vastutus selles, kas noor hakkab maailma ja inimesi vihkama, kuna ta ümber on ehitatud liiga palju piire, või suudab ta end tunda ühiskonna osana.

Kui räägime inimõigustest noorsootöös, ei tähenda see, et noorsootöötaja peaks noorele lihtsalt tema õigusi õpetama, vaid eelkõige seda, et noorsootöötajal on suur roll teatud väärtuste kandmisel nooreni. Need nooreni viidavad väärtused ei peaks toetama mitte noore jõudmist maailma vihkamiseni, vaid peaks enesemääratlust ja ka teiste enesemääratluse sallimist. Selleks aga peab noorsootöötaja kõigepealt ise neid

väärtusi toetama ja nendesse uskuma.

Selle aasta mais toimus Euroopa Sotsiaalfondi programmi „Noorsootöö kvaliteedi arendamine” raames koolitus „Inimõigused noorsootöös”, kus püüti edasi anda eelkõige ideid, et rääkides inimõigustest noortega, räägime tegelikult teatud väärtuste edasikandmisest noorteni.

Koolituse käigus said vastuse järgmised küsimused. Mis on inimõiguste ja „suurte sõnade” taga? Mis väärtusi nad endas kannavad? Millised hoiakud minu enda igapäevaelu ja tööelu mõjutavad? Kuidas on inimõigused minuga seotud ja kuidas noortega, kellega töötan? Kuidas saan ka noorteni viia hoiakud, mis toetaksid sallivust, austust ja avatust, ning käitumisviisiid, mis aitaks ebaõiglusele vastu astuda?

Koolitusel vaatasid noorsootöötajad endasse – kas ta ise usub ja toetab elus neid väärtusi, mis toetavad noore julgust enesemääratlusel, aga ka avatust teistsuguse sallimisel? Küsimus pole mitte selles, kas oleme valmis sallima, kui keegi tunneb, et ta ei kuulu mitte ainult Eestisse, vaid ka kogu ülejäänud maailma. Küsimus on pigem selles, kas oleme valmis sallima meil elavaid vähemusrühvi ja nende tahet tunda end osana Eesti elanikkonnast. Kas oleme valmis sallima homoseksuaalsust, teist nahavärvi, teistsuguse eluviisi valikut? Kas suudame ära hoida selle, et noor hakkab maailma vihkama?

Tänapäeva koolinoorte elus on tähtsaimaks eesmärgiks hea haridus

Viimasel paaril aastal on põhjalikult uuritud noorte elulaadi ja selle muutumist viimase paarikümne aasta jooksul. Kõige olulisemad tegevused noorte elus on õppimine hea hariduse omandamiseks, kodu ja perekonna eest hoolitsemine ning suhtlemine sõpradega.

Andu Rämmer
Noorsoouurija

Eesti Noorsoo Instituudis 2007. aasta sügiskuu Tallinna koolide lõpuklasside õppurite seas läbiviidud noorsoouuringus pöörati tähelepanu noorte elulaadi erinevatele aspektidele.

Nelja palli skaalal hinnatud tegevuste võrdluses ilmneb, et kõige tähtsamaks tänapäeva noorte jaoks on õppimine hea hariduse omandamiseks.

Järgmisteks väga kõrgelt hinnatud tegevusteks on kodu ja perekonna eest hoolitsemine ning suhtlemine sõpradega.

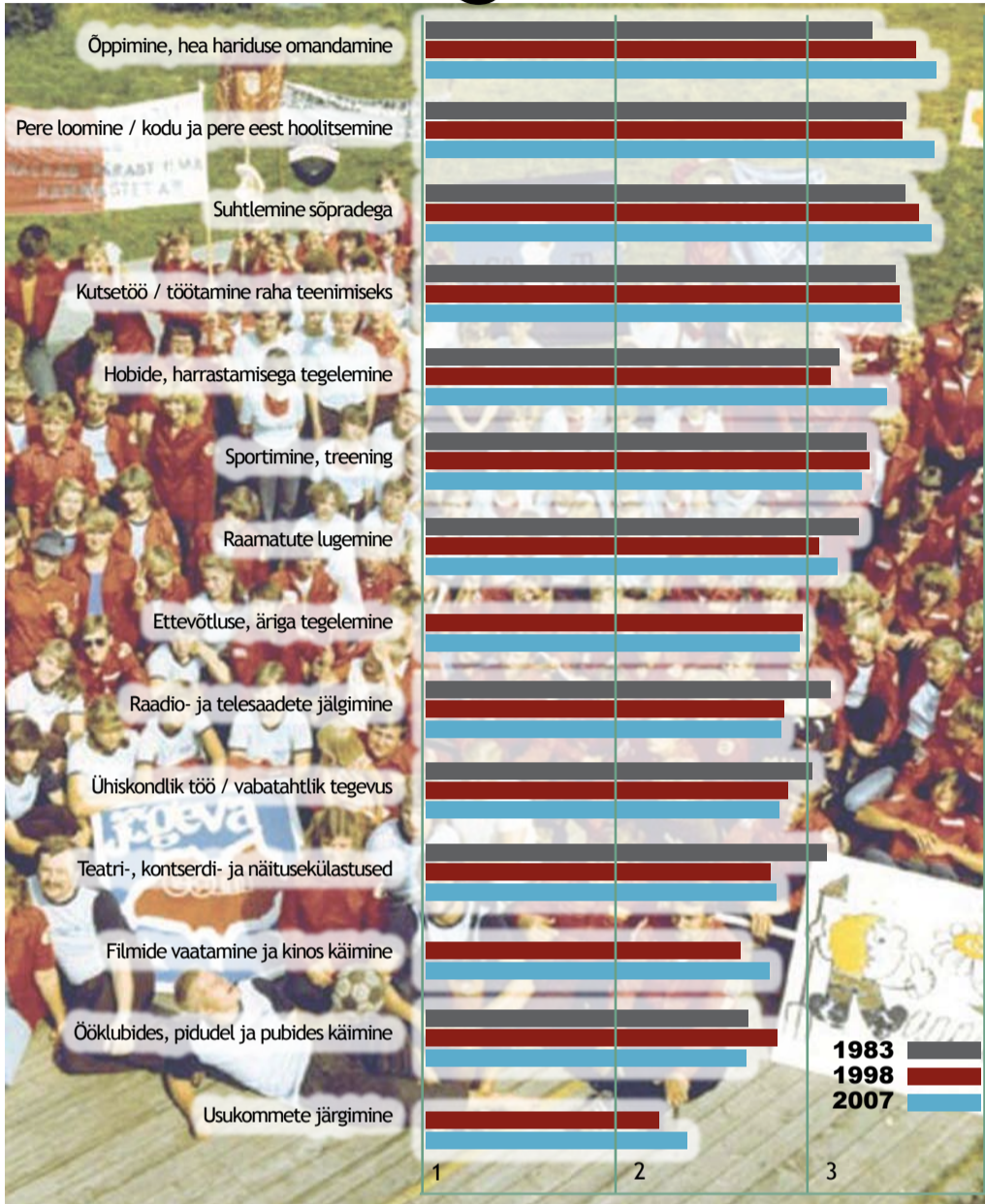
Need ei ole üllatavad tulemused, sest eri elusfääride väärtustamise määrab noorte hoiatus. Väga olulisteks peetakse ka töötamist rahateenimiseks, hobisid ja harrastusi, sportimist ja trennis käimist ning välismaal reisimist.

Üsna tähtis on noorte jaoks ka raamatute lugemine. Keskmisest olulisemaks hinnatakse meedia jälgimist, internetis surfamist, vabatahtlikku tegevust, teatri-, kontserdi- ja näitusekülastusi ning ühiskondlikus korras vabatahtlike organisatsioonide tegevuses kaasalöömist.

Keskmisest vähem oluliseks peeti pidudel käimist. Samuti ei peetud kuigi oluliseks noortekeskuste külastamist ja usukommitee järgimist.

Tartus läbi viidud noortekeskuste uuringus ilmnes, et ühelt poolt teavad noored noortekeskustest üsna vähe ja teisalt on kujunenud välja noortekeskustega seotud n-õ püsikliinide kontingent. Paljude noorte huvipuudus noortekeskuste ja neile korraldatavate uuringute vastu on tingitud noortekeskustes istuvate töötajate liberaalsel mõtteviisil baseeruvast passiivsusest, mis eeldab, et noored ise peaksid neile suunatud üritused üles leidma.

Kõige vähem oluliseks tegevuseks hinnati tänavatel ja kaubanduskeskustes hängimist ja tsillimist, mis tundub noortevahelise vägivallauuringu tulemuste valguses olema rohkem oma vurede ja probleemide küüsis vaevlevate noorte pärusmaa, kes on ka noorsootöötajate vaateväljast välja jäänud.

Erinevate tegevuste tähtsus aastail 1983, 1998 ja 2007 (1 – tähtsusetu, 4 – väga tähtis); keskmised hinnangud.

Õppimine tüdrukutele olulisem kui poistele

Selleski uuringus ilmnis, et poisid ja tüdrukud ei hindanud erinevaid tegevusi ühtmoodi.

öelda, et tänapäeva tüdrukute sooroll on märkimisväärselt kaasajastunud.

Mitmed olulised erinevused ilmnisid ka eesti- ja venekeel-

Pole üllatav, et praegusel interneti võidukäigu ajastul on vähenenud huvi raadio- ja telesaadete vastu. Taandunud on ka traditsioonilised kultuurihuvid.

Uuringutulemused tõid välja, et poisid hindasid tähtsamaks kui tüdrukud vaid töötamist rahateenimiseks ning ettevõtluse ja äriaga tegelemist. Seevastu hindavad tüdrukud poistest kõrgemalt märksa enam valdkondi: õppimist, kodu ja pere eest hoolitsemist ning sõpradega suhtlemist. Samuti pidasid tüdrukud poistest olulisemateks välismaal reisimist, raamatute lugemist ning raadio- ja telesaadete jälgimist.

Pole üllatav, et kõige suuremad erinevused on teatrietenduste, kontsertide ja näituste külastamise tähtsuses, sest tüdrukud on alati poistest suuremat kultuurihuvi üles näidanud. Üllataval kombel pidasid tüdrukud poistest olulisemaks ka vabatahtlikku tegevust ja ühiskondlikku aktiivsust. Selle põhjal võib

sete noorte võrdluses. Eestlased hindasid populaarsemate tegevuste seas venekeelsetest noortest olulisemaks õppimist ja hea hariduse omandamist, sõpradega suhtlemist ning sportimist ja trennis käimist. Venekeelsed noored pidasid omakorda tähtsamaks töötamist rahateenimiseks ja välismaal reisimist. Eestikeelsed noored hindasid olulisemaks vabatahtlikku tegevust ja ühiskondlikku aktiivsust ning teatri-, kontserdi- ja näitusekülastamist. Venekeelsed noored pidasid eestlastest tähtsamateks ajaveetmisviisideks internetis surfamist, filmide vaatamist ja kinos käimist, aga ka ööklubides, pidudel ja pubides käimist ning usukommitee järgimist.

Võib arvata, et erinevuste põhjuseks on isiklikud koge-

mused ja erinevad kultuuritraditsioonid. Näiteks kui Venemaal on puhkuseresil käinud enam-vähem iga kolmas eestikeelsetest noortest, siis nende venekeelsetest eakaaslastest on idapiiri taga turismireisil käinud juba ligi kaks kolmandikku. Võib eeldada, et venekeelsed noored külastavad ka suures osas venekeelset internetti. Vene kultuur on tegutseda harjunud eestlastest käiakse omavahel tihedalt läbi. Samuti võivad halva riigikeeleoskuse tõttu mitmed rahateenimisvõimalused olla rohkem piiratud.

Noorte elutegevuse suunatus võib ajas väga palju muutuda, sest ühiskondlikud tingimused ja sotsiaalsed elutegevuse suunatus. Mitmed Tallinna uuringutulemused on võrreldavad ka 1983. aastal läbiviidud üleestilise koolilõpetajate uuringu ja 1998. aastatel läbiviidud koolinoorte uuringu resultaatidega. Joonisel on näha mitu olulist nihet tegevuste tähtsuses.

Sõprade tähtsus on kasvanud

Õppimise tähtsus hea hariduse omandamise seisukohalt tõusis järsult juba pärast Eesti taasiseseisvumist ning täna-

päeva noortele on see veelgi tähtsam. Ka nõukogude ajal olulisimaks tegevuseks peetud perekonna arendamise ja sõpradega suhtlemise tähtsus on veerandsajandi jooksul veelgi tõusnud. Töötamine raha teenimiseks on tänaste noorte jaoks ligikaudu sama tähtsusega, kui oli nende vanemate põlvkonna jaoks nende noorusajal kutsetöö. Kui sportimise ja trennis käimise tähtsus pole oluliselt langenud, siis raamatute lugemist peavad turuühiskonnas sirguvad internetiajastu noored Eestis märksa vähem oluliseks, kui oli see piiratute valikuvõimalustega nõukogude aja noorte seas.

Tegelemist hobide ja harrastustega hindavad tänapäeva noored mitte ainult nõukogude aja, vaid ka 1990. aastate varakapitalistliku ühiskonna koolilõpetajatest palju tähtsamaks. Samuti pole üllatav, et praegusel interneti võidukäigu ajastul on vähenenud huvi raadio- ja telesaadete vastu. Taandunud on ka traditsioonilised kultuurihuvid.

Kui Eesti NSVs olid huvitavad teatri- ja näitusekülastused suursündmusteks, siis nõukogudejärgses ühiskonnas sirgivate noorte jaoks on nende tähtsus oluliselt vähenenud. Samuti oli nõukogude ajal „ühiskondlik aktiivsus“ riigi kontrollitavates organisatsioonides kohustuslik ja selle olulisust korrutati igal võimalusel. Kommunistliku ülemvõimu kogemusega ühiskonnaliikmeid iseloomustab ebameeldivatest minevikukogemustest tulenev passiivsus, kui asi puudutab vabatahtlike valitsusvälistes organisatsioonides osalemist. Tallinna õpilaste näitel näeme, et taoline mentaliteet avaldab mõju ka noortele.

Huvitaval kombel on pidudel käimise tähtsus vabaneimisjärgse varakapitalistliku perioodi alguses olnud märksa suurem kui 1980. alguses, kuid tänapäeva noorte seas on ööklubides, pidudel ja pubides käimise tähtsus langenud tagasi nõukogudeaegsele tasemele. Võrreldes 1990. aastate lõpuga on noorte huvi nii filmide vaatamise ja kinos käimise kui religiooni vastu mõnevõrra suurenenud. Ilmselt on siin oma mõju avaldanud kobarkino avamine Tallinnas. Suhtumine religiooni vajaks aga põhjalikumaid uuringuid, sest eestlaste suhe kirikuga pole viimastel kümnenditel kuigi tugev olnud.

Ülaltoodud suundumused osundavad, et muutunud sotsiaalsed olud on nihutanud ka noorte elustiili rõhuasetusi.

Hea Eeskujuna võitis Hiiumaa tüdruk Reili Rand

Üle-eestilise Hea Eeskujuna tunnistuse saab sel aastal Hiiumaa tüdruk Reili Rand, kes on oma teadega valmistanud rõõmu nii lastekodu väikelastele kui ka puuetega inimestele. Eeskujuna tunnustab 20 000 krooni suuruse stipendiumiga konkursi patroon riigikogu esimees Ene Ergma.

Reili Rand on Emmaste vallas elav tüdruk, kes õpib Käina gümnaasiumi 12. klassis. Oma klassivenna lausest „Tooge loosipakid mulle, annetan need lastekodule“ kinnihaarunud neiu algatas moodunud aastal oma vallas jõululingituste kogumise. Pakke sai kokku nii palju, et neid kingiti Kärdla puuetega laste ja noorte keskuse, Vidruka kooli ja Viljandi Väikemõisa väikelastekodule noortele.

Jõululingituste kogumine ei jäänud ainsaks Reili ettevõtmiseks. Tema eestvedamisel on aasta jooksul mitmeid kordi külastatud Viljandi Väikemõisa lapsi, õmmeldud igapäevase pehme kaisulooma ning organiseeritud kolmepäevane suvine ekskursioon Hiiumaale. „Ta on kooli hing, tõeliselt hea inimene, isetu teotajaga ja väsimatu,“ iseloomustab Reilit klassijuhataja Maris Varik.

Eesti suurima noorte tänusundmusega tunnustatakse neid noori, kes on oma kaaskondlaste hüvanguks teinud tegusid, mis on mõjutanud positiivselt Eestimaa elu. Konkursile esitati 96 säravat lugu Eestimaa noortest.

Reili Ranna valis üksmeelselt võitjaks Žürii, mis koosnes noortehenduste esindajatest, UNICEFi, Lastekaitse Liidu, Lastevanemate Liidu, Tallinna Ülikooli, Eesti Noorsootöö Keskuse ning Avatud Eesti Fondi esindajatest. Žüriid juhtis konkursi patroon Riigikogu esimees Ene Ergma. Žürii tõstis esile Reili kaasavat tegutsemisviisi, jätkuvaid tegevusi, avarat haaret (Viljandi, Saaremaa, Hiiumaa, Läänemaa) ning särtsakust.

Hea Eeskujuna tunnustamiskonkurs toimub teist korda. Hea Eeskujuna 2008 titlit pälvis Eesti noorim eramuuseumi omanik Ründo Mültis. Hiiumaa tüdruk sai oma auhinna kätte Tallinnas noortekonverentsil Lahe Koolipäev 2009.

Seminar „Noorte sünnipärase eelduste toetamine noorsootöös“

Seminar toimub 4. detsembril Tallinnas Rahvasraamatukogu konverentsikeskuses. Seminar on tasuta! Seminari raames vaatame noorsootöö olevikku ja tulevikku avara ja kauguleulatava pilguga; diskuteerime noorsootöötaja rolli üle eile, täna ja homme; kaardistame konkreetseid tegevusi, mida saab ja peab tegema läbi noorsootöö, aitamaks kaasa noorte sünnipärase eelduste märkamisele ja noorte toetamisele.

Seminaril esinevad: psühholoogia professor ja hüpnoanalüütik Jure Biechonski; Tallinna Ülikooli kliinilise psühholoogia professor Mare Pork; Vene vaimne õpetaja, lektor ja nõustaja Anatoli Nekrassov ja Tallinna Ülikooli doktorant, teadur ja sotsioloog Marion Pajumets.

Seminaril osalemiseks on vajalik eelregistreerimine. Kuna huvi seminari vastu on suur, siis registreeru juba täna!

Registreerimise tähtaeg 1. detsembril! Lisainfo: helle.kanep@archimedes.ee

Noortevahetus tõi Eestisse viis hiina üliõpilast.

Eesti-Hiina noortevahetus tõi hiina noored Tallinnasse

„Mul on kahju, et Facebook on Hiinas keelatud, kuid saame suhelda ka teistmoodi!” kirjutas üks Hiina üliõpilastest Eesti-Hiina noortevahetuse lõpus tagasisidelehele.

Jaanika Palm
ENTK peaekspert

Peale asjaolu, et Facebook, Youtube ja Blogspot on Eestis lubatud, panid Hiina noori imestama ka meie kaunis loodus, vahelduv ilm ning külalishakus.

Viis Hiina üliõpilast ja Pekingi välisõpingute ülikooli serbia keele õppejõud osalesid 12.–19. oktoobril noortevahetusel Eestis, mis toimus Eesti haridus- ja teadusministeeriumi ning Hiina haridusministeeriumi 2008.–

2012. aasta koostööprogrammi raames.

Selle aja jooksul külastasid hiinlased vabaõhmuuseumi ja Kullo huvikeskust, käidi riigikogus, osaleti koolitunnis Miina Härma gümnaasiumis ning maailmahariduse õpitoas, kohtuti Hiina suursaadikuga Eestis ning kohtuti Eesti noortega Tallinna tudengimajas.

Eesti kultuuri paremaks tundmaõppimiseks paigutati noortevahetuses osalejad Tallinnas viibimise ajaks elama Eesti osalejate kodudesse. Nii võõrustajad kui ka võõrustatavad leidsid, et see on parim viis õppida tundma kohalikku elustiili.

Järgmisel aastal on kuuel noorel võimalik osaleda vastuvisiidil Hiinas.

Oktoobri algus tõi uue MIHUSE

1. oktoobril 2009 teatas statistikaamet, et Eesti tööturul on majandussurutise tõttu kõige enam kannatanud 15–24aastased noored, kelle hulgas töötus kasvab aastaga enam kui kolm korda.

Marit Kannelmäe-Geerts

ESFi programmi „Noorsootöö kvaliteedi arendamine” õppematerjalide arendamise koordinaator

Noorte töötuse järsu kasvu põhjustasid peale majandussurutise ka teised tegurid. Viimastel aastatel on tööturule tulnud järjest rohkem noori, kes sündisid laulva revolutsiooni perioodil. Paljud nendest otsivad oma esimesi töökohti: koolilõpetajaid, õpingute katkestajaid ja varem mittetöötanud noori on 15–24aastaste töötute hulgas 30%.

Statistikaameti hinnann-

gul on noorte töötusel praegu veel lühiajaline iseloom – vähem kui aasta on tööd otsinud kolmveerand kõigist töötutest. Võttes arvesse väheseid vabasid töökohti, võib see aga kujuneda pikaajaliseks. Noorte töötuse juures on omaette küsimus noormeeste haridustase – põhiharidusega on neist 36%. Kinnisvarabuumi ajal leidsid nad lihttööd ehitussektoris, aga nüüd on madala haridustaseme ja erialaoskuse puudumise tõttu peaaegu võimatu tööd leida.

Kuidas need mured ja küsimused noorsootööd puudutavad, on noorsootöö ajakirja MIHUS teise numbriga peateemaks. Erinevate valdkondade inimesed vaatavad noori, tööturuga ja noorsootööd ning pakuvad välja uusi küsimusi, väljakutseid, lahendusi ja praktilisi näiteid kõigile, kel on soovi lugeda ja kaasa mõelda. Head süvenemist!

Seks on teema!

Kui aastakümneid tagasi peeti seksuaalkasvatust tabuteemaks, siis 21. sajandil on seks ja tervis nii ühiskonnas üldiselt kui ka noorte seas väga oluliseks elu osaks. Nii varjatud kui otsene seksi kajastus ümbritseb noori kõikjal – meedias, tänavatel, koolides, noortekeskustes.

Helen Kereme

Eesti Noorsootöö Keskus
Erinoorsootöö peaekspert

Just seetõttu on oluline, et noortel oleks piisavalt teadmisi ning nad oskaksid saadud informatsiooni adekvaatselt hinnata. Seksuaalkasvatus on oluline teema ka noorsootöös kui mitteformaalses hariduses ning just mitteformaalse seksuaalhariduse valdkonnas raames kohtusid oktoobri alguses eksperdid Eestist ja Soomest.

Kohtumise eesmärgiks oli parimate praktikate vahetamine seksuaalhariduse valdkonnas. Esimese päeva alguses anti ülevaade nii Eesti kui ka Soome seksuaalhariduse arengutest, probleemidest ja väljakutsetest läbi aastate. Eesti eksperdid tutvustasid oma organisatsioonide tegevusi ja häid praktikaid. Teiste seas toodi välja nii internetinõustamist amor.ee veebilehel kui ka noorelt noortele koolitust, mida on seni väga edukalt läbi viinud MTÜ Living For Tomorrow. Soome kolleegidelt said Eesti eksperdid vaid kiita,

Järjepidev seksuaalharidus peaks koolidesse jõudma aastal 2011. Praegu peavad lapsevanemad ja noored selles osas toetuma eri organisatsioonide tegevusele.

FOTO: ENL

sest noorte harimiseks tehakse väga head tööd ning selleks kasutatakse noortepäraseid meetodikaid.

Järgmisel päeval said sõna põhjanaabrid, kes tutvustasid Soome seksuaalkasvatuse häid praktikaid.

Mainiti erinevaid organisatioone, kes noorte seksuaalhariduse edendamiseks koostööd teevad. Nende hulgas Kihinä, mis harib noori teismelisi vabatahtlikkuse alusel; Tyttöjen Talo, mis on mõeldud just tütarlaste nõustamiseks ja harimiseks; seksuaaltervise kliinik, mis tegeleb aktiivselt noortekeskuse baasil, kust on

võimalik saada rasestumisvastaste vahendite retsepte ja kus noori võtavad vastu ka günekoloogid ja seksuaalterapeudid.

Täpsemalt tutvustati ka NUSKA projekti, mille raames nõustavad eksperdid seksuaalselt väärkasutatud teismelisi, ning meeste projekti, mille raames nõustatakse noormehi.

Kahepäevase kohtumise lõppedes nõustusid kõik eksperdid, et noored on nii Eestis kui ka Soomes väga sarnased ja valehäbi, mis noorte seksuaalharidust iseloomustavad,

on analoogsed. Just seetõttu loodetakse koostööd teha ka edaspidi. Täpsemate teemade pakuti välja nii õppevisiite, meetodikate vahetamist ning õppematerjalide tõlkimist, ühiste õppematerjalide koostamist noortele, noorelt noortele koolituse ühisprojekti Soome ja Eesti noorte vahel.

Kohtumisel osalesid eksperdid Eesti Seksuaaltervise Liidust, Eesti Assotsiatsioonist Anti-Aids, MTÜst Living For Tomorrow, Soome tervise ja hoolekande riiklikust instituudist, Perede ja Seksuaaltervise Liidust ning Soome haridusministeeriumist.

KOMMENTAAR

Agnes Alvela

EESTI SEKSUAALTERVISE LIIDU LIIGE
NOORTEPROJEKTI LIGHT&LOVE ÜLDKOORDINAATOR

Soome kolleegide koostööseminaril esindasin Eesti Seksuaaltervise Liitu. Loodetavasti saavad teoks kõik head ideed, millest ühise laua ääres juttu tegime.

On värskendav kohtuda kolleegidega üle lahe ja rääkida sarnastest muredest seksuaalhariduse valdkonnas, olgu selleks siis internetinõustamise eripärad või noored noortele meetodika. Vaatamata meie lünklikule seksuaalharidusele koolides, on noorte mured maailma erinevates paikades üsnagi sarnased. Näiteks tunnevad noored ikka huvi, kuidas esimest korda suudelda? Kuidas aru saada, et ma partnerile meeldin? Kas see, mis minu kehaga toimub, on normaalne?

Tuleb tõdeda, et tänapäeval on meil vastastikku võrdväärselt palju huvitavat õppida ning vaimselt areneda ja kasvada, eriti mis puudutab seksuaalsuse helgemat poolt.

Põhjanaanabrid räägivad endiselt seksuaalsusest särasilmi ning püüavad noorsoole anda edasi positiivset sõnumit, et noored armastaksid enda vaimu ja keha.

Minule aga, kes ma olen noortega töötanud üle 12 aasta, jääb paraku mulje, et Eesti koolid ootavad endiselt seksuaalharijatelt hirmujutte suguhaigustest ja soovimatutest lastest.

1980ndatel oli aeg, kus perekonnaõpetuse tunnis keskenduti hügieenile ja tagajärgedele, titemähkimisele ja muule – aga mille poolt 21. sajandi seksuaalharidus sellest erineb? Tundub, et see on üsna lünklik ja stiihiline, sama hea kui polekski – vähemalt seda, mis puudutab koolisüsteemi.

Miks küll seksuaalsusest rääkimine on meie ühiskonnas tabu, samal ajal kui paljaste kehade (eriti naiste) eksponeerimine ning seksile ja seksikusele rõhumine seda ei ole?

KOMMENTAAR

Ande Etti

TERVE EESTI SA KOMMUNIKATSIOONJUHT

Seksuaalharidus Eesti kooliõpilastele on seni sõltunud suuresti spetsiaalselt sellele pühendunud organisatsioonidest. Koolide õppekavades pole läbivalt ühtset seksuaalharidust siiani rakendatud. Haridus- ja teadusministeeriumi praeguse otsuse kohaselt peaks järjepidev seksuaalharidus koolidesse jõudma aastal 2011. Praegu on koolides seksuaalkäitumise alaste teadmiste jagamine sõltunud konkreetse kooli võimalustest ja valikutest.

Seevastu artikliski nimetatud nõustamiskeskused ja noortele seksuaalharidust pakuvad organisatsioonid on Eestis tõepoolest heal tasemel ning professionaalsed. Oleme Terve Eesti sihtasutuses teinud koostööd Eesti Seksuaaltervise Liiduga ning nendega koostöös välja töötanud lapse seksuaalset arengut käsitleva koolituse. Idee taolise koolituse loomiseks tekkis meie põhitegevuse, HIV- ja aidsiteemaliste koolituste käigus, kui lapsevanemad küsisid tihti nõu, kuidas kaitsta oma lapsi HIV ja aidsi ning muu seksuaalkäitumisega seotud ohtude eest.

Sellest sügisest on Terve Eesti sihtasutusel võimalik pakuda koolitust, mille teemad hõlmavad lapse seksuaalset arengut ja lapsevanema rolli selles, aga ka meedia ja pornograafia mõjusid, Eesti HIV ja aidsi olukorda ning sellega seotud ohte ja võimalusi neist hoiduda. Huvi korral võib koolitussooviga meie poole pöörduda.

Praegu saame neidsamu koolitust pakuda kuni 30 lasteasutusele tasuta, sest seda toetab koalitsioon „Ettevõtted HIV vastu”. Koolide-lasteaedade huvi on olnud väga suur. Peale 30, kes tasuta koolituse saavad, on soovi avaldanud veel sama palju lasteasutusi, kellele saame koolitust pakuda siis, kui leidub heasoovlikke annetajaid, kes peavad vajalikuks või võimalikuks meie ettevõtmist rahaliselt toetada.

Noored amatöörid tegid filme

Anne noortekeskuse korraldatav Noorte Amatöörfilmide Festival (NAFF), mis toimus juba kuuendat korda, jõudis 1. novembril võiduka lõpuni – Athena keskuses linastasid kõik 50 noorte tehtud filmi ning žürii valis nende seast välja ka parimad, kes said vääriksid auhinnad.

Kristiina Lepa
NAFFi projektijuht

Oktoobri lõpuni oli oodatud kuni 26aastaste noorte olooming igas võimalikus žanris, olgu selleks siis anima-, dokumentaal- või mängufilmid – või isegi ebatraditsioonilisemad žanrid. „Fenomenid nagu Youtube ja Orkut on noortest juba teinud laia publikuga filmikunstnikud,” kommenteerib NAFFi projektijuht Kristiina Lepa. „NAFF on seejuures amatööridele hea võimalus saada tagasisidet oma loominguga, leida innustust ja kontakte uuteks filmiprojektideks,” lisab ta.

Erlise pärlina oli sel aastal festivalil dokfilmide blokk, kus näidatavad linatööd on valminud Anne noortekeskuse ja MTÜ Mondo koostöös korraldatud lühidokfilmide töötoas. MTÜ Mondo korraldas vahetult enne festivali lisaks Tartule töötoa ka Narvas. Eesmärk on töötubadega jõuda noorteni Eesti eri paigus. „Dokfilm on võimas vahend oma mõtete ja arvamuste väljendamiseks. Noored nägid, kui aeganõudev on kõigest viieminutilise dokfilmide tegemine,” lausub pro-

Kahepäevane dokfilmide õppimise töötuba Tartus tõi kohale hulga noori huvilisi

FOTO: KULLAR VIIMNE

jektijuht Paul Senosi.

Professionaalsete juhendajate innustusel võtsid noored kaamerad kätte ja mõtestasid lahti Eestis aktuaalsed ühiskonnaprobleemid. Mis teeb eestlasest eestlase ja venelasest venelase? Kas Tartu on rassitlik linn? Kas raamatuid tasub ikka kaane järgi hinnata? „Kõiki neid ja veel teisi küsimusi on kaamera taga seisnud noored filmitegijad endalt küsinud. Tulemus on rohkem kui vaatamist väärt ja lähed-

hinge, seda ma võin lubada,” kinnitab Lepa.

Võidutööd

Esimese koha said kaks ühe filmitegija filmi – Priit Põhjala „Kahevahel” ning „Kahekesi”, viimane koostöös Boris Veizeneniga. Mõlemad filmid tasub ikka kaane järgi hinnata? „Kõiki neid ja veel teisi küsimusi on kaamera taga seisnud noored filmitegijad endalt küsinud. Tulemus on rohkem kui vaatamist väärt ja lähed-

Teise koha saavutas Mari-

Leen Tammela, Karin Miido ja Mark Šandali suhtefilm „Korrus”. „„Korrus paistis silma väga kõrge kvaliteedi poolest, seda võiks välismaa festivalidelegi saata Eestit esindama,” kommenteerib žürii otsust Eesti Filmiamatööride Liidu esindaja Hans Vaisma. „Filmi oli kaasatud väga hea operaator ning ka montaaž oli väga kõrgel tasemel, samuti heli,” kiidab Vaisma. „Filmi alguses tekkis küll vaatajal väga palju küsimusi, ent filmi käigus said

need kõik ka vastuse.”

Peale esimese ja teise koha jagas festivali žürii ka neli eripreemiat, muuhulgas sai noore ja lootustandva ande eripreemia Oliver Martin Tikerpuu oma filmidega „Hea ja halb” ning „Labürint”.

Festivali toetavad Tartu linn, Swedbank, Tartu Kultuurkapital, Eesti Kultuurkapitali Tartumaa ekspertgrupp, Spin FM, Ttprint, Tasku ja Rehepapp. Festivali meediapartner on Postimees.

VÕITJAD

Esimese koha said kaks Priit Põhjala filmi „Kahevahel” ning „Kahekesi”, viimane koostöös Boris Veizeneniga

Teise koha saavutas Mari-Leen Tammela, Karin Miido ja Mark Šandali suhtefilm „Korrus”.

Eripreemia Oliver Martin Tikerpuu filmidele „Hea ja halb” ning „Labürint”.

KOMMENTAAR

Paul Senosi

MTÜ MONDO PROJEKTJUHT

Tartus korraldatud kahepäevase noorte dokfilmitegijate töötoast võtsid osa 14–21aastased noored.

Nad töötasid filmitegijate Kullar Viimne ja Dimitris Vrakase käe all.

Noored töötasid meeskonnadana, neli viieliikmelist meeskonda arendasid esimesel päeval välja oma filmi idee, käisid tänaval filmimas ning järgmisel päeval monteerisid lühikesel viieminutilise filmi kokku.

Kõik tegevused pidid mahtuma 48 tunni sisse.

Tulemus oli väga hea! Täpselt sama töötoa korraldasime Narva noortele. Sellesse aastasse mahub veel töötuba Pärnus ja Tallinnas.

Kui on rohkem huvi, siis kontakteeru aadressil:

paul@mondo.org.ee või haridus.maailmakool.ee.

Noored said kokku puud istutades

Oktoobri lõpus toimunud puude istutamise talgutele Tallinnas Lasnamäel tuli kokku suur hulk nii eesti kui vene noori. „Minu Eesti” korraldatud talgud tõid kokku üle 500 inimese. Tõid juhendasid ökoskaudid eesotsas Deivis Treieriga.

Aire Nurm
aire@enl.ee

Ökoskaudide eesmärk on loodust sügavamalt tundma õppida. Just tänu keskkonnateadlikkusele paluti nad talgutele appi grupijuhtide tegevust koordineerima. Kuna üritusel osales inimesi oodatust oluliselt rohkem ning kaetav maa-ala oli suur, mängis grupijuhtide töö väga olulist rolli.

Deivise sõnul paisus tema juhitud grupp 50liikmeliseks. „Minu grupiga ühinesid kohe

Lasnamäe kohaliku skaudiüksuse noored, kes kõnelevad peamiselt vene keelt. Tulid ka nende vanemad, nii tekkiski meil vahva mitmest rahvusest koosnev punt,” sõnas ta.

Deivise sõnul on ta ise palju ringi reisinud ja õppinud edukalt toime tulema situatsioonides, kus tekib keelebarjäär. „Kui grupis on juba mõnigi kakskeelne noor, saab kõigile vajaliku mõlemas keeles selgeks teha,” toob ta näiteks ühe lahenduse.

Seekordsetel puude istutamise talgutel olid kõik viidad ja märgid mõlemas keeles ning ka eelinfot ürituse kohta jagati just Lasnamäe elanike seas nende keeles. Deivise sõnul on see oluline, et infomaterjalid oleks alati kakskeelsed. „Me võime küll olla nõudlikud ja põhimõtteliselt teha kõik eesti keeles, aga vene noortele tuleb aega anda keele õppimiseks,

keelt ei omanda keegi kohe,” nentis ta. Skautide liikumisega ühinevad noored tihti juba 7–8aastaselt ja nii noored veel koolis eesti keelt ei õpi.

Ökoskaudid usuvad, et looduse õpetamise kaudu saab noori linnast välja viia, neid harida ja palju tolerantsemaks muuta. „Usun, et kõige paremaks oma maa patrioodiks saab just Eesti rikkalikku loodust rohkem tundma õppides,” usub Deivis.

Talgutel oli grupijuhte valides üks põhimõte: et võimalikult palju juhendajaid oleks noorte endi seast. „Noored loodushuvilised juhendasid vanemaid inimesi ning lapsevanemad olid väga uhked,” lausub Deivis. „See on noortele suur motivatsioon.”

Ürituse õnnestumise peamiseks teguriks peab Deivis asjaolu, et eesmärk oli oma koduõu rohelisemaks muuta,

Lasnamäe puuistutamise talgutel oli kohal palju nii eesti kui vene noori.

FOTO: CARL-JOHAN SVENINGSSON

mitte rahvast integreerida. „Loomulikud tegevused on head, sel korral oli tegu mõnusa väljaelamise aktsiooniga.

Selle asemel et igavusest rüüstatama minna, tulen ja rassin parem värskes õhus tööd teha. Loodust hoida saab ka keset

kivilinna,” lausub Deivis lõpetuseks.

Ökoskaudidest loe lähemalt www.oko.skaut.ee.

Ringreis läänest itta õnnestus

21. septembri hommikul kogunes üle 30 noorsootöötaja Pärnu noorte vabaajakeskusesse, et alustada kolm päeva vältavat ringreisi erinevatesse Eesti noortekeskustesse. Kokku osales reisil 44 noorsootöötajat, külastati 25 noortekeskust ja läbiti peaaegu 1000 km.

Heli Erik
Eesti ANK tegevjuht

Seekordne ringreis oli juba kolmas omataoline. Veebruaris toimus kahepäevane reis põhjast lõunasse, aprillis külastati Läti noortekeskusi ja tutvuti Läti noorsootööga.

Nüüd oli eesmärgiks alustada Mandri-Eesti läänepiirilt, jõuda välja Narvani ning naasta läände.

Pikaajalise noorsootöö kogemusega Kurtina noortekeskuse juhataja Marika Markuse sõnul oli hea, et nägime nii värskest renoveeritud kui ka hädasti remonti vajavaid noortekeskusi.

Väga hea mulje jättis Kunda noortekeskus ning Lääne- ja Ida-Virumaa väikeste maapiirkonna omavalitsuste hooliv suhtumine noorsootöösse ja noortekeskustesse.

Alles teist aastat noortekeskuses töötav Veronika Laurson Elvast arvas, et kolmepäevane ringreis oli silmaringi avardav ja indu tekitav.

Näha, kuidas elavad-töötavad teised keskused, millised on võimalused ja kuidas kaasatakse noori, andis ettekujutuse kohalikul tasandil noorsootöösse panustamisest. „Hea on tõdeda, et uued, ehitatavad noortekeskused pole enam keldrikorruse pimedad toad, vaid uhked, multifunkt-

sionaalsed ja paljusid tegevusi võimaldavad keskused. Olen siiralt rõõmus, et meie hulgas on noorsootöötajaid, kelle eestvedamisel Euroopa fondide rahad Eestisse jõuavad ja meie tulevikku investeerivad. Kontaktid kolleegide vahel tugevnesid, paljud said isiklikeks tuttavateks,“ rääkis Laurson.

Külastatud keskuste hulka mahtusid muuhulgas nii äsja renoveeritud ja mitmekülgsed võimalustega Paide ANK, renoveerimise lõppjärgus Kunda noortemaja ja Reola ANK, esimeste hulgas Eestis just noortekeskuseks ehitatud Kurtna noortekeskus, kodune ja hubane arutivaba Tapa ANK, aga ka hädasti uusi ruume vajav Märjamaa ANK või vallavalitsusega ühes majas asetsev Taebla ANK.

Reis osutus mitmeti kasulikuks

Ringreisi kasu ei olnud ainult erinevate keskuste nägemises. Samavõrd olulised olid kolm koos veedetud päeva, mille jooksul sai peale vahetute emotsioonide jagada ka kodukoha muresid ja rõõme, leida uusi koostööpartnereid ja pidada plaani konkreetsete ürituste korraldamiseks. Bussis arutleti noortekeskusi puudutavatel päevakajalistel teemadel nagu maakondlik ANK konkurss, mitteformaalse õppe arvestamise mudel, Eesti ANK lähituleviku üritused jne. Kõike seda kinnitas Annika Rohi Ambla vallast, kelle

sõnul võimaldas ringreis soetada uusi tutvusi ka teiste Eesti

noorsootöötajatega: „Ringreisist sai alguse koostöö meie maakonnast väljaspool olevate noortekeskustega, sündisid ideed ning kokkulepped ANK projektideks.“

Eesti ANK tänab siiralt kõiki võõrustajaid ja rõõmsat reisiseltskonda, kes tihedale graafikule vaatamata suutis säilitada optimismi. Oli

tõeliselt huvitav, hariv ja sisutihhe reis. Lõpetuseks sobivad Annika Rohi sõnad: „Kokkuvõtvalt rikastas ringreis meie igapäevatööd – noorsootöötajate lai silmaring annab noortele uusi võimalusi.“

Toimunud reisi programmi ja pildimeenutustega saab tutvuda Eesti ANKi kodulehel www.ank.ee.

Ringreisi korraldajatena tahame tänada Katrin Joselini Rakverest ja Marika Markust,

Hmm... kas ma olen piiratud nähtavusega ristmikul? Ei, Kurtina Noortekeskuses!

FOTO: JULIA BARSUKOVA

kes olid abiks programmi kokkupanekul.

Ringreis sai teoks tänu Kodanikuühenduste Sihtkapitali toetatud noortekeskuste eestkostevõime suurendamise projektile.

Euroopa koolitajad ühendasid ruumi- ja õueõppe meetodeid

Augustis kogunesid Euroopa noorsootöötajate võrgustiku Contact-2103 koolitusmeeskonna liikmed Eestis, et valmistada ette siin läbiviidav noorsootöötajate koolituse teine osa. Koolitus on planeeritud 2010. aasta aprillikuusse.

Lianne Ristikivi
Projektijuht

Contact-2103 koolitusmeeskond on aastate jooksul välja töötanud universaalse koolituse noorsootöötajatele teemal „Paremaks Euroopa kodanikuks“. Töögruppides on arutelude ja katsetuste tulemusena leitud neli peamist valdkonda, milles osalejatele pädevusi pakutakse.

Nimetatud valdkondadest esimene on keskkond, kus

õppeesmärgiks on mõista ja kirjeldada ühiskonda ning noortega seotud sotsiaalset keskkonda (poliitilist, sotsiaalset, majanduslikku, religioosset, kultuurilist jm keskkonda). Kultuuridevahelise teema eesmärk on leida ja omada identiteeti noortega töötamise kontekstis. Koos elamise õppeesmärk on teada, analüüsida ja aktsepteerida grupi dünaamikat (inter-

aktiivsus, grupi arengufaasid, juhtimine, reeglid) ning projektide teema õppeesmärk olla võimeline projekti looma, ellu viima ja hindama (s.o projektimetoodika).

Contact-2103 noorsootöötajate koolituse esimene osa toimus 21.–28. novembril 2008 Rumeenias. Sellel osales 20 inimest kuuelt maalt – Belgiast, Eestist, Prantsusmaalt, Saksamaalt, Hispaaniast ja

Rumeeniast. Kesksete teemadena käsitleti kaht esimest – keskkond ning kultuuridevahelisuus –, mis olid koondatud koolituse pealkirjas Europe – a Body for Everybody („Euroopa – igaühe jaoks“).

Eesti Noorsootöötajate Ühenduse (ENÜ) korraldusel kohtusid augustis Eestis neli koolitajat Belgiast, Saksamaalt ja Eestist ning Lääne-Virumaa noorsootöötajat. Esmalt vaadati veel kord üle koolituse kontseptsioon ning analüüsiti koolituse esimeses osas toimunut. Selgelt tulid välja noorsootöötajate ja koolitajate erinevad ootused. Koolitajad eelistasid kasutada praktilist õuesõpet oluliselt vähemal määral, kui soovisid noorsootöötajad. Samas pidasid koolitajad piisavaks ruumides toimunud aktiivseid

õppemeetodeid (mängulised lähenemised, töö väikestes gruppides, erinevad meetodid nagu Bono kuue mõttemütsi meetod, avatud ruumi meetod jt). Noorsootöötajad aga nimetasid, et need jäid paljuski arusaamatuks.

Ühiselt leiti, et koolitusel osalemise eeltingimus on hea inglise keele valdamine. Vastavalt juhul ei omanda koolitusel osaleja planeeritud pädevusi. Täiendavalt lepitati kokku koolitusel osalejate grupi ettevalmistuses. Enne koolitusele tulemist on iga maa koordinaatori ülesanne valmistada osalejad ette orienteeruma teemades, suhtlema inglise keeles ning selgitama koolituse eesmärke ja uurima osalemismotivatsiooni.

Kohtumisel lepitati kokku koolituse programm ja ka-

sutatavad meetodid, jagati vastutused ning leiti vahvaid nippe ja kõrvaltegevusi. Näiteks kultuuridevahelise erinevuse mõistmiseks on hea, kui on avatud spetsiaalne raamat või plakat, millele iga osaleja saab märkida, mida erinevate tegevuste juures tundis ja kuidas need temale sobisid. Kui koolituse käigus viiakse läbi mängu või tegevusi, millest noorsootöötaja osa võtta ei saa oma kultuuri, religiooni vm tõttu, ei pea ta osalema, kuid peab kirjutama vastavasse raamatusse.

Koolitust ettevalmistavat kohtumist rahastas Euroopa Noored Eesti büroo. ENÜ kohta saad rohkem teada veebilehelt www.eny.org.ee ning Euroopa noorsootöötajate võrgustikust Contact-2103: www.contact-2103.org.